

Вступ

Актуальність теми. Земля – особливий, обмежений і дефіцитний ресурс, використання якого в умовах постійного зростання попиту на продовольство вимагає від аграрних підприємств активізації ресурсоощадної діяльності. Розвиток аграрного землекористування на території України завжди супроводжувався посиленням антропогенного навантаження на земельні ресурси. Ці процеси особливо проявились на сучасному етапі реформування земельних відносин. Високий ступінь розораності сільськогосподарських угідь (54,6 %), насичення сівозмін прибутковими технічними культурами, які знижують вміст гумусу у ґрунті, скорочення обсягів унесення мінеральних і органічних добрив ускладнюють екологічний стан. Крім того, збільшується площа еродованої ріллі (більше 11 млн га), а дефляційно-небезпечні процеси поширюються на половину площі сільськогосподарських угідь. Причому основні масиви цих угідь розташовані у південному Степу (42 %). Через 120 років після дослідження В. В. Докучаєва втрати гумусу в орному шарі чорноземів причорноморського регіону сягають від 20 до 40 %. Якщо ці процеси не зупинити, то за вмістом органічних речовин і елементів живлення рослин більшість українських земель уже нічим не будуть відрізнятися від звичайних нечорноземних ґрунтів і Україна втратить своє національне надбання. В результаті ресурсоощадна діяльність сільськогосподарських підприємств стає актуальним напрямком аграрної політики, розв'язання якої потребує організаційних, технічних та економічних заходів.

Проблемам раціонального використання та охорони земельних ресурсів присвячено наукові праці таких учених, як Д. І. Бабміндра, П. П. Борщевський, І. К. Бистряков, С. Ю. Булигін, В. В. Горлачук, Н. Х. Грабак, Д. С. Добряк, С. І. Дорогунцов, О. Р. Зубов, О. П. Канащ, Я. В. Коваль, В. М. Кривов, Л. Г. Мельник, В. М. Месель-Веселяк, В. С. Міщенко, Л. Я. Новаковський, І. М. Песчанська, В. П. Прадун, П. Т. Саблук, А. Я. Сохнич, О. Г. Тарарико, А. Г. Тихонов, В. М. Трегобчук, А. М. Третяк, М. М. Федоров, М. А. Хвесик, М. К. Шикула, В. В. Юрчишин та ін.

Проте багато аспектів досліджуваної проблеми, зокрема економічний механізм розвитку ресурсоощадної діяльності аграрних підприємств в умовах інтенсифікації використання земельних ресурсів, є невирішеними як у теоретичному, так і в практичному відношенні, і потребують подальшого розвитку.